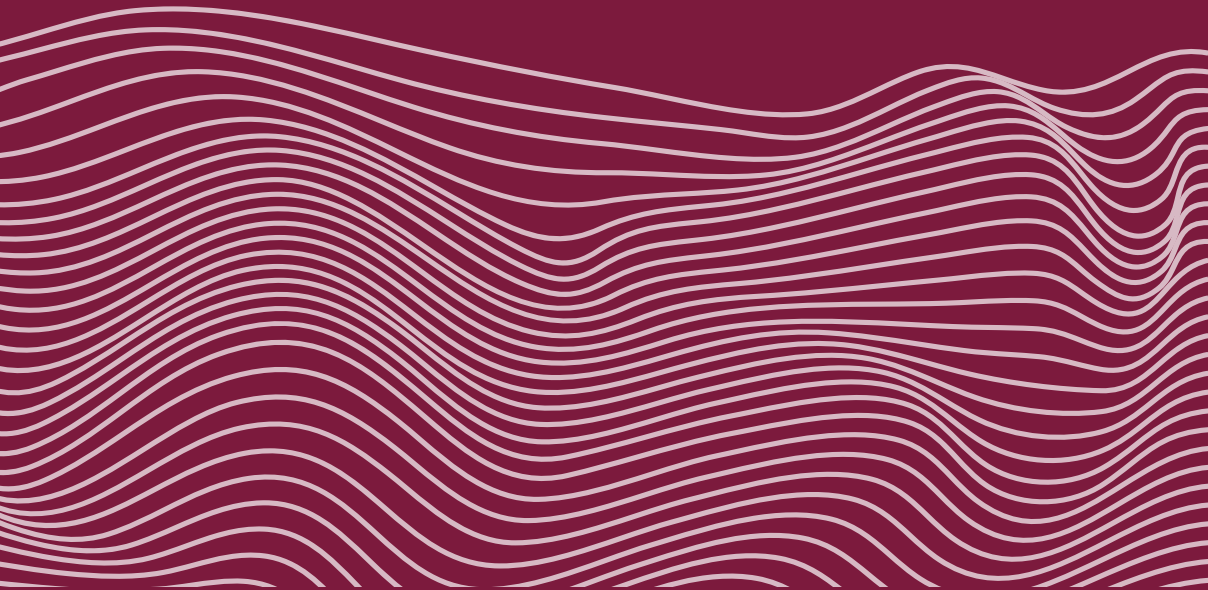

INFO SUD
VODIČ ZA GRAĐANE

ŠTA JE PARNIČNI POSTUPAK?

Ova publikacija je sufinansirana od strane Evropske unije, u okviru projekta *Inicijativa za otvoreno pravosuđe*. Stavovi izraženi u ovoj publikaciji ne odražavaju nužno stavove Evropske komisije.

ŠTA JE PARNIČNI POSTUPAK?

Parnični postupak je postupak pred nadležnim sudom u kom se raspravlja i odlučuje u sporovima iz ličnih i porodičnih odnosa, kao i radnih odnosa, iz imovinskih i drugih građanskopravnih odnosa između fizičkih i pravnih lica.

KO SU STRANKE I UČESNICI U PARNIČNOM POSTUPKU?

U parničnom postupku učestvuju dvije stranke – tužilac i tuženi. Pod učesnicima u postupku se podrazumijevaju umješaci, tumači, svjedoci, vještaci, posrednici, itd. Stranka u postupku može da bude svako fizičko i pravno lice ili više njih.

Parnična sposobnost podrazumijeva da je stranka potpuno poslovno sposobna i da može sama da vrši radnje u postupku, dok stranku koja nema parničnu sposobnost (dijete, lice kome je oduzeta poslovna sposobnost) zastupa zakonski zastupnik.

KAKO SE ODVIJA PARNIČNI POSTUPAK?

Sud o tužbenom zahtjevu odlučuje na osnovu usmene, neposredne i javne rasprave. Izuzetno, kada je to propisano zakonom, sud odlučuje na osnovu pisano izvedenih radnji i posredno izvedenih dokaza.

Podnošenje tužbe: Parnični postupak se pokreće podnošenjem tužbe nadležnom sudu. Nakon podnošenja tužbe, sud se bavi prethodnim ispitivanjem iste. Nakon što utvrdi da su ispunjene osnovne pretpostavke, tužbu dostavlja tuženom, koji ima pravo da u roku od 30 dana odgovori na tužbu.

Pripremno

ročište: Nakon proteka roka za podnošenje odgovora na tužbu ili prijema odgovora, sud zakazuje pripremno ročište. Na tom ročištu se iznose činjenice na kojima stranke i zasnivaju svoje zahtjeve i predlažu sve dokaze koje žele izvesti u toku postupka. U parničnom postupku važi načelo "dispozicije stranaka",

tačnije izvođenja onih dokaza i utvrđivanja činjenica koje predlažu stranke. Sud odlučuje o čemu će se raspravljati i koji će se dokazi izvesti na glavnoj raspravi.

Glavna

rasprava: Glavna rasprava se, po pravilu, održava najkasnije u roku od 60 dana po održavanju pripremnog ročišta, ali sud može odrediti da se rasprava održi i odmah po pripremnom ročištu. Na glavnoj raspravi, koja se najčešće sastoji od više ročišta, pred sudom se izvode dokazi, a dokazivanje obuhvata činjenice koje su važne za donošenje odluke.

Poravnanje: Stranke mogu zaključiti poravnanje o predmetu spora u toku cijelog postupka. Sudsko poravnanje može da se odnosi na cijeli tužbeni zahtjev ili samo na jedan njegov dio. U toku cijelog postupka će se nastojati da stranke zaključe poravnanje na način koji ne ugrožava nepristrasnost suda.

Presuda: Sud donosi odluke na ročištu ili van ročišta, u obliku presude ili rješenja. O tužbenom zahtjevu sud odlučuje presudom, a u postupku zbog smetanja posjeda rješenjem.

U parničnom postupku se može donijeti nekoliko vrsta presuda, a to su: djelimična presuda, međupresuda, presuda na osnovu priznanja, presuda na osnovu odricanja i presuda zbog propuštanja. Najčešće, sud donosi presudu na osnovu raspravljanja, a pomenute vrste predstavljaju zakonom normirane izuzetke.

Pravni

ljekovi: Protiv presude donijete u prvom stepenu stranke mogu izjaviti žalbu. O žalbi protiv presude osnovnog suda odlučuje drugostepeni sud (Viši sud u Podgorici ili Bijelom Polju). Odlučujući o žalbi, drugostepeni sud je može odbaciti, odbiti i potvrditi prvostepenu presudu, ukinuti presudu i vratiti predmet osnovnom sudu

na ponovno suđenje, ukinuti prvostepenu presudu i odbaciti tužbu, te preinačiti prvostepenu presudu.

Izvršenje: Nakon pravosnažnosti presude, teče rok u kom stranka može dobrovoljno izvršiti naloženu radnju, nešto učiniti ili trpjeti. Ovaj rok naziva se paricioni rok. Nakon isteka tog roka presuda stiče svojstvo izvršnosti, od kada stranka koja je uspjela u sporu izvršenje obaveze može tražiti i prinudnim putem, posredstvom suda ili javnog izvršitelja.

Parnični

troškovi: Parnične troškove sačinjavaju izdaci učinjeni u toku ili povodom postupka. Konačno, ona stranka koja u cjelini izgubi parnicu je dužna da protivnoj stranci naknadi troškove. Ako stranka djelimično uspije u parnici, sud može s obzirom na postignuti uspjeh odrediti da svaka stranka snosi svoje troškove ili da jedna stranka naknadi drugoj srazmjeran dio troškova.

KOJI SU VANREDNI PRAVNI LJEKOVI U PARNIČNOM POSTUPKU?

Protiv pravosnažne presude dozvoljeno je podnošenje revizije, zahtjev za zaštitu zakonitosti i predloga za ponavljanje postupka. Ovo su vanredni pravni lijekovi u parničnom postupku.

KOJI SU POSEBNI POSTUPCI PRED PARNIČNIM SUDOM?

Posebni postupci pred parničnim sudom su postupak u parnicama iz radnih odnosa, postupak u parnicama zbog smetanja posjeda i izdavanje platnog naloga.

*Osnovu za uređenje parničnog postupka predstavlja Zakon o parničnom postupku (ZPP).

